

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-19>

УДК 339.138:659.1

Кузьмін Тетяна Леонідівна

доктор філософії PhD, асистент,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4601-1226>

Сас Людмила Степанівна

доктор економічних наук, професор,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2053-0394>

Пастушок Анатолій Сергійович

аспірант,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0589-7613>

Tetiana Kuzmin, Liudmyla Sas, Anatolii Pastushok

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

**КАР'ЄРНІ ПЕРСПЕКТИВИ БАКАЛАВРІВ
З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ
АУТСОРСИНГУ, КОНСАЛТИНГУ ТА МСФЗ****CAREER PROSPECTS OF BACHELOR'S DEGREE
HOLDERS IN ACCOUNTING AND TAXATION
IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF
OUTSOURCING, CONSULTING, AND IFRS**

Анотація. Сучасний ринок праці в Україні формується під впливом цифровізації економіки, трансформації бізнес-процесів та зростання ролі аутсорсингових і консалтингових послуг, що зумовлює підвищення вимог до професійної підготовки фахівців у сфері обліку і оподаткування. Особливої актуальності набуває питання кар'єрного зростання бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування», які повинні бути конкурентоспроможними, мобільними та здатними адаптуватися до змін зовнішнього і внутрішнього середовища. Метою статті є аналіз перспектив кар'єрного зростання бакалаврів за ОПП «Облік і оподаткування» на сучасному ринку праці в умовах розвитку аутсорсингу та консалтингу, а також обґрунтування відповідності освітньої програми вимогам роботодавців. У роботі розглянуто сучасні тенденції розвитку ринку праці у сфері обліку та оподаткування, проаналізовано попит на фахівців бухгалтерського профілю на регіональному рівні, зокрема в Івано-Франківській області, а також визначено основні напрями професійної реалізації випускників.

Ключові слова: ринок праці, облік і оподаткування, кар'єрне зростання, персонал, аутсорсинг, консалтинг, освітньо-професійна програма, професійні компетентності.

Summary. The modern labor market in Ukraine is shaped by the digitalization of the economy, the transformation of business processes, and the growing role of outsourcing and consulting services, which leads to increased requirements for the professional training of specialists in the field of accounting and taxation. Of particular relevance is the issue of career development for bachelor's degree graduates of the educational and professional program "Accounting and Taxation," who must be competitive, mobile, and capable of adapting to changes in both the external and internal environment. The purpose of the article is to analyze the career development prospects for bachelor's degree graduates of the educational and professional program "Accounting and Taxation" in the modern labor market under the conditions of outsourcing and consulting development, as well as to substantiate the compliance of the educational program with employers' requirements. The paper examines current trends in the development of the labor market in the field of accounting and taxation, analyzes the demand for accounting professionals at the regional level, particularly in the Ivano-Frankivsk region, and identifies the main areas of professional realization of graduates. The role of hard skills and soft skills in the formation of professional competence of future accountants and tax specialists is investigated, as well as the importance of digital technologies, specialized software, and certification courses in enhancing their competitiveness. It is substantiated that the educational and

professional program “Accounting and Taxation” of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University is focused on training specialists capable of providing accounting, analytical, and consulting support for small and medium-sized enterprises. The study concludes that graduates of the program have favorable career prospects in the modern labor market. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of their application in improving educational programs in accounting and taxation, taking into account regional labor market needs. The research materials may be useful for higher education institutions, employers, and students in shaping individual professional development trajectories.

Keywords: labor market, accounting and taxation, career development, personnel, outsourcing, consulting, educational and professional program, professional competencies.

Постановка проблеми. Сучасний ринок праці характеризується високою динамічністю та постійними змінами, що вимагає від системи вищої освіти адаптації до потреб роботодавців. Особливо важливим є питання забезпечення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти, зокрема бакалаврів за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування», які повинні мати здатність ефективно адаптуватися до роботи в умовах трансформації традиційної економіки в цифрову, а також бути готовими до змін у законодавстві та новітніх вимог у сфері обліку та оподаткування.

Ринок праці постійно зазнає змін, висуваючи нові вимоги до навичок і компетенцій випускників вищих навчальних закладів, зокрема у сфері обліку та оподаткування. Тому дослідження стану та перспектив ринку праці для бакалаврів з обліку та оподаткування є важливим для забезпечення ефективності освітнього процесу та успішної професійної реалізації випускників цієї спеціальності. У умовах глобалізаційних процесів та інтеграції України в європейський освітній простір, якість підготовки фахівців в галузі обліку та оподаткування набуває особливої ваги. З одного боку, зростає попит на кваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати в умовах цифрової економіки та змін у законодавстві, а з іншого боку – існує розрив між теоретичними знаннями, отриманими під час навчання, та практичними навичками, необхідними для професійної діяльності в сфері обліку та оподаткування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій вказує на важливість вивчення ситуації на ринку праці для фахівців з обліку та оподаткування, а також перспектив його розвитку в контексті сучасних викликів для економіки України. Праці таких науковців, як Грішнова О. [1], Колот А. та Герасименко О. [2], Лібанова Е. [3], Чорна Н. та Чорний Р. [4], Штундер І. [5] тощо, аналізують ці питання, зокрема зміну структури зайнятості, попит на нові професії, а також вимоги до кваліфікації фахівців.

Так, Грішнова О. [1] у своїх працях досліджує тенденції розвитку ринку праці, зокрема трансформацію зайнятості та вплив соціально-економічних факторів на формування попиту на фахівців різних спеціальностей. Колот А. та

Герасименко О. [2] аналізують структурні зміни ринку праці, проблеми якості робочої сили та вимоги до професійних компетентностей в умовах економічних трансформацій. Лібанова Е. [3] зосереджує увагу на демографічних чинниках розвитку ринку праці, питаннях зайнятості населення та кадрового потенціалу національної економіки. Чорна Н. та Чорний Р. [4] досліджують вплив сучасних економічних процесів на формування попиту на нові професії та зміну вимог до кваліфікації фахівців. Штундер І. [5] розглядає проблеми адаптації ринку праці до глобалізаційних викликів і змін у системі підготовки кадрів. Проте питання щодо дослідження ринку праці для фахівців з обліку та оподаткування вимагають більш глибокого аналізу.

Метою статті є проведення аналітичного огляду перспектив кар'єрного зростання для бакалаврів за ОПП «Облік і оподаткування» на сучасному ринку праці в умовах аутсорсингу та консалтингу. Дослідження також передбачає визначення орієнтирів для розвитку економічної освіти в цій галузі, зокрема в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (КНУВС), з урахуванням вимог до підготовки висококваліфікованих фахівців, які володітимуть необхідними навичками та компетенціями, що відповідають вимогам як сучасного, так і майбутнього ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний ринок праці в економічній сфері вимагає фахівців, які володіють глибокими знаннями щодо діяльності малого та середнього бізнесу, мають навички роботи з передовими інформаційно-комунікаційними технологіями та демонструють високу соціальну відповідальність. ОПП «Облік і оподаткування» КНУВС орієнтоване на формування у майбутніх бакалаврів цієї спеціальності сучасного економічного мислення, надання їм теоретичних основ і практичних вмінь для ефективного виконання облікових та податкових функцій у бізнес-системах різного рівня. Освітній процес акцентує увагу на розвитку професійних компетенцій, які є актуальними на ринку праці, зокрема в умовах глобалізації та цифрових трансформацій, враховуючи як внутрішні, так і глобальні економічні тренди. Підготовка спеціалістів зосереджена на вирішенні проблем економіки України, змінюються вимоги до підприємств

у цих умовах, а також на адаптації бізнесу, який все частіше обходиться без традиційної інфраструктури.

Важливим компонентом такої підготовки є ознайомлення здобувачів освіти з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), які дедалі активніше впроваджуються українськими підприємствами, зокрема тими, що працюють на міжнародних ринках або залучають іноземні інвестиції. Знання МСФЗ підвищує конкурентоспроможність майбутніх бакалаврів та розширює їхні можливості працевлаштування в умовах глобалізації.

Основна увага в процесі навчання зосереджена на формуванні знань і навичок у галузі обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств. Освітній процес також спрямований на розвиток умінь з обліково-аналітичного супроводу в умовах аутсорсингу, що створює перспективи для професійного зростання, кар'єрних можливостей, а також для подальшого навчання та здобуття магістерських професійних та наукових ступенів. Оскільки у сучасному світі підприємства все частіше звертаються до аутсорсингу в різних сферах своєї діяльності, зокрема в обліку та оподаткуванні [6, с. 53]. Водночас зростає потреба в фахівцях, які володіють практичними навичками складання та аналізу фінансової звітності за МСФЗ, адже аутсорсингові та консалтингові компанії дедалі частіше обслуговують клієнтів, що зобов'язані або добровільно застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності.

Швидкий прогрес сучасних цифрових технологій суттєво змінив підходи до організації більшості господарських процесів підприємства. Цифрова економіка стала ключовим чинником четвертої промислової революції та нового етапу глобального розвитку. У зв'язку з цим сучасний ринок праці у світовому масштабі постає як складна, багатовимірна та постійно змінна система, на яку безперервно впливають ІТ-технології. Це зумовлює трансформацію змісту праці, способів її організації, структури зайнятості та соціально-трудова відносин.

У таких умовах фахівцям з обліку й оподаткування необхідно освоювати новітні навички та розвивати компетенції, що відповідають сучасним викликам цифрової економіки. Особливого значення набуває інтеграція цифрових технологій в облікові та податкові процеси, яка забезпечує ефективну обробку фінансових даних, автоматизацію звітності та підвищення прозорості податкової діяльності. Перехід до економіки знань зумовлює зростання попиту на сучасну освіту у сфері обліку та оподаткування як з боку суспільства, так і з боку майбутніх спеціалістів. Вони прагнуть відповідати новим вимогам ринку праці, що формуються під впливом змін у запитах робо-

тодавців і загальної еволюції економічного середовища.

Результати вступних кампаній до закладів вищої освіти України у 2022–2024 роках свідчать про стабільну зацікавленість молоді в освітніх програмах, пов'язаних із спеціальністю облік і оподаткування. Аналіз програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що реалізуються у вітчизняних ЗВО та спрямовані на підготовку економічних фахівців, показує, що значна частина з них орієнтована саме на сферу обліково-податкової діяльності. Зокрема, вітчизняні університети здійснюють підготовку бакалаврів за наступними, що відповідає актуальним потребам ринку праці: «Облік і оподаткування» (Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу); «Облік і оподаткування» (Західноукраїнський національний університет); «Облік, аналіз та оподаткування в бізнесі» та «Діджитал-облік, бізнес-консалтинг і аудит» (Львівський національний університет імені Івана Франка); «Облік і оподаткування» (Національний університет «Львівська політехніка»); «Облік і оподаткування» (Київський національний університет імені Тараса Шевченка); «Облік і аудит» та «Діджитал-облік» (Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана); «Облік і оподаткування» (Вінницький національний аграрний університет) тощо.

Серед іноземних закладів вищої освіти, які розробляють свої освітні програми першого (бакалаврського) рівня з урахуванням потреб бізнес-середовища у сфері обліку і оподаткування, варто відзначити наступні: «Бухгалтерський облік і фінанси» (Університет Грінвіча, Великобританія); «Бухгалтерський облік» (Академія економічних наук Молдови, Молдова); «Фінанси і облік» та «Облік і контролінг» (Вроцлавський економічний університет, Польща); «Бухгалтерський облік» (Пловдивський університет, Болгарія) та ін.

Фахівці з бухгалтерського обліку залишаються одними з найбільш затребуваних в Україні. За даними сайту Work.ua, станом на початок квітня 2025 р. в країні налічується понад шість тисяч актуальних вакансій для таких спеціалістів, і понад сотню з них – лише в Івано-Франківській області [7]. Попри конкуренцію, ці професії залишаються стабільно популярними та відкривають широкі можливості для працевлаштування як у великих містах, так і в регіонах. У м. Івано-Франківськ кількість вакантних посад щомісяця варіюється, проте стабільно підтримує високий рівень, що свідчить про стабільний попит на бухгалтерів, податківців та інших фахівців у цій галузі (рис. 1).

Ринок пропонує різноманітні варіанти зайнятості – від класичних посад у сфері обліку до роботи у компаніях, що спеціалізуються на

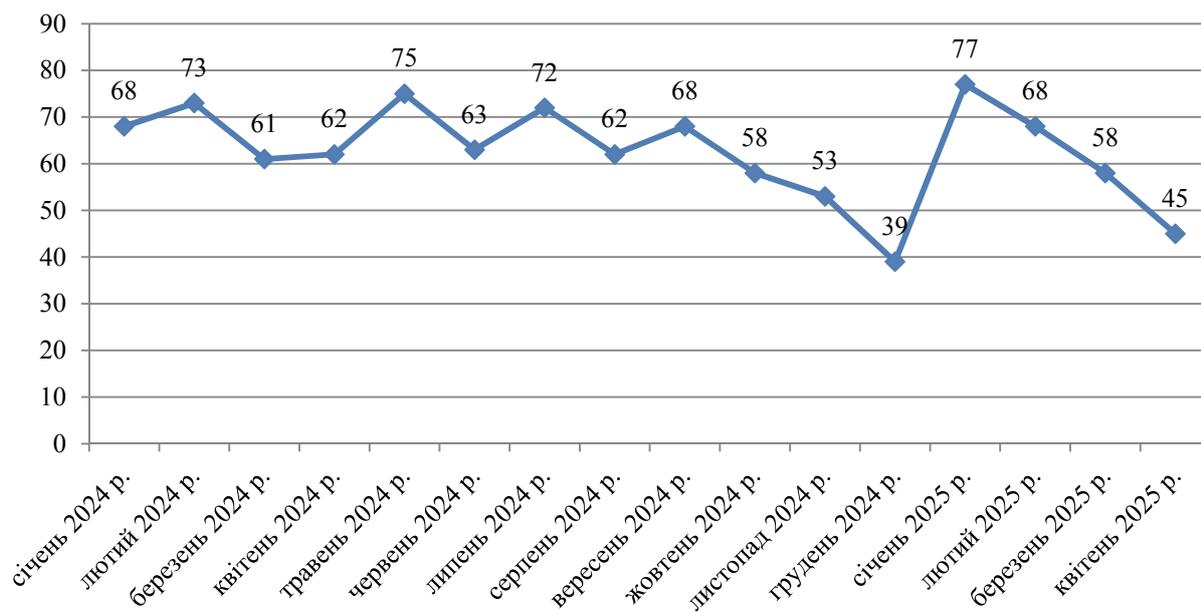

Рисунок 1 – Кількість вакантних місць за пошуковим запитом «бухгалтер» у м. Івано-Франківськ за січень 2024 р. по квітень 2025 р.

Джерело: сформовано авторами за [7]

наданні аутсорсингових послуг з ведення обліку, аудиту та податкового консультування, а саме: бухгалтер, бухгалтер-економіст, головний бухгалтер, помічник бухгалтера, касир-операційність, обліковець, ревізор, економіст, фінансовий менеджер, аналітик, бухгалтер-касир, фінансист та ін. Такі компанії активно розширюють штати, шукаючи кваліфікованих спеціалістів для роботи з клієнтами по всій Україні.

Серед найактивніших роботодавців у цьому сегменті варто відзначити такі компанії, як ТОВ «Консалтингова компанія «Аудит Експерт», ТОВ «Біконсалт», ТОВ «Студія фінансового аудиту» та ТОВ «Калина Консалт» [7]. Ці підприємства формують сучасний ринок фінансових послуг у регіоні, і саме вони пропонують широкий спектр можливостей для професійного зростання бухгалтерів, аудиторів та податківців. Івано-Франківськ поступово зміцнює свою позицію як регіональний центр для розвитку облікових та фінансових послуг, і саме такі компанії відіграють ключову роль у цьому процесі.

Підприємства, що надають аутсорсингові послуги у сфері обліку та оподаткування, нині виявляють особливу активність у пошуку кваліфікованих фахівців. В Івано-Франківську зростає попит на спеціалістів, які здатні забезпечити професійний бухгалтерський супровід, податкове планування, аудит та фінансове консультування для представників малого і середнього бізнесу. Це зумовлено тим, що, згідно зі статистичними спостереженнями за останнє десятиліття, близько 95% підприємств в області є малими (рис. 2),

а отже – потенційно зацікавленими в залученні зовнішніх фахівців для ведення облікової та податкової документації [8].

Середній рівень заробітної плати для працівників у сфері обліку також залишається на конкурентному рівні. У загальноукраїнському масштабі середній дохід фахівців становить близько 24 000 грн, тоді як у регіонах, зокрема в Івано-Франківській області, ця сума коливається в межах 20 500 грн (рис. 3). Попри регіональні відмінності, така оплата праці свідчить про стабільність професії та її значення для сучасного бізнесу.

На початку 2025 року ринок праці України демонструє позитивну динаміку: згідно з даними офіційного сайту «Бухгалтер 911», кількість вакансій зросла на 7% порівняно з груднем 2024 року [9]. Найбільш помітне поживлення спостерігається у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, де зростає попит на фахівців різного рівня – від помічників бухгалтерів до головних бухгалтерів та фінансових аналітиків. Водночас, попри активний пошук персоналу, більшість роботодавців не демонструють готовності до суттєвого підвищення заробітної плати. Це свідчить про наявність певного дисбалансу на ринку праці – попит на кваліфікованих бухгалтерів зростає, однак фінансова мотивація залишається на рівні попередніх періодів. Така ситуація може бути пов'язана як із обмеженими фінансовими можливостями малого бізнесу, так і з прагненням роботодавців утримати витрати на персонал у межах раціонального бюджету.

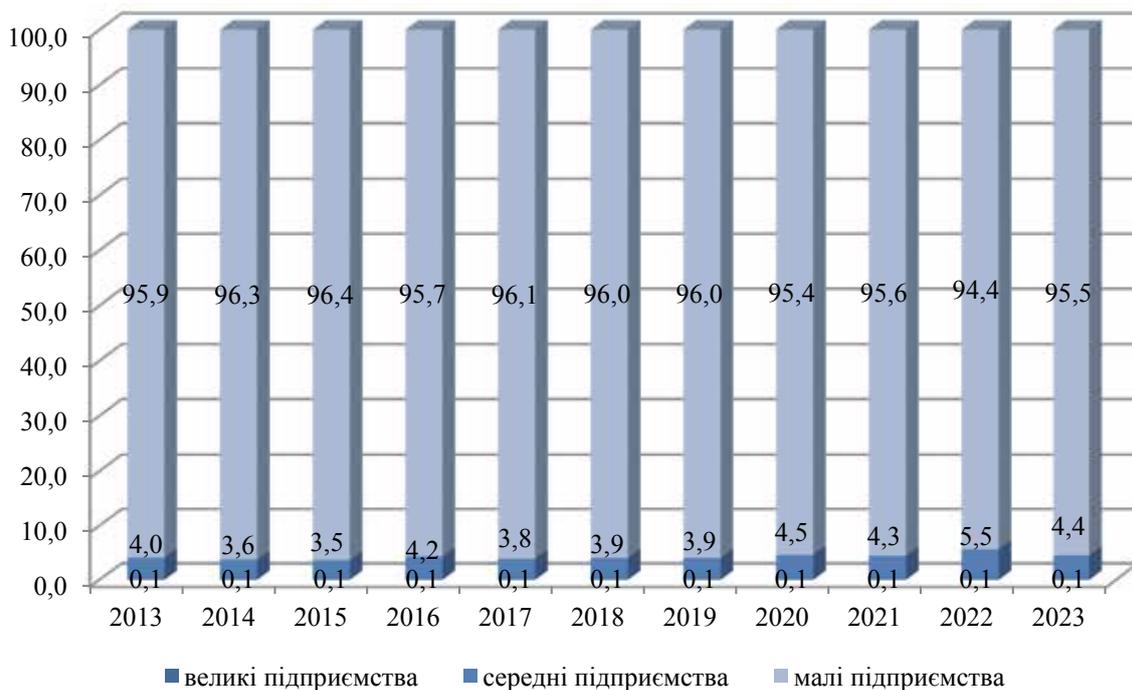

Рисунок 2 – Структура підприємств Івано-Франківської області за розміром, %

Джерело: сформовано авторами за [8]

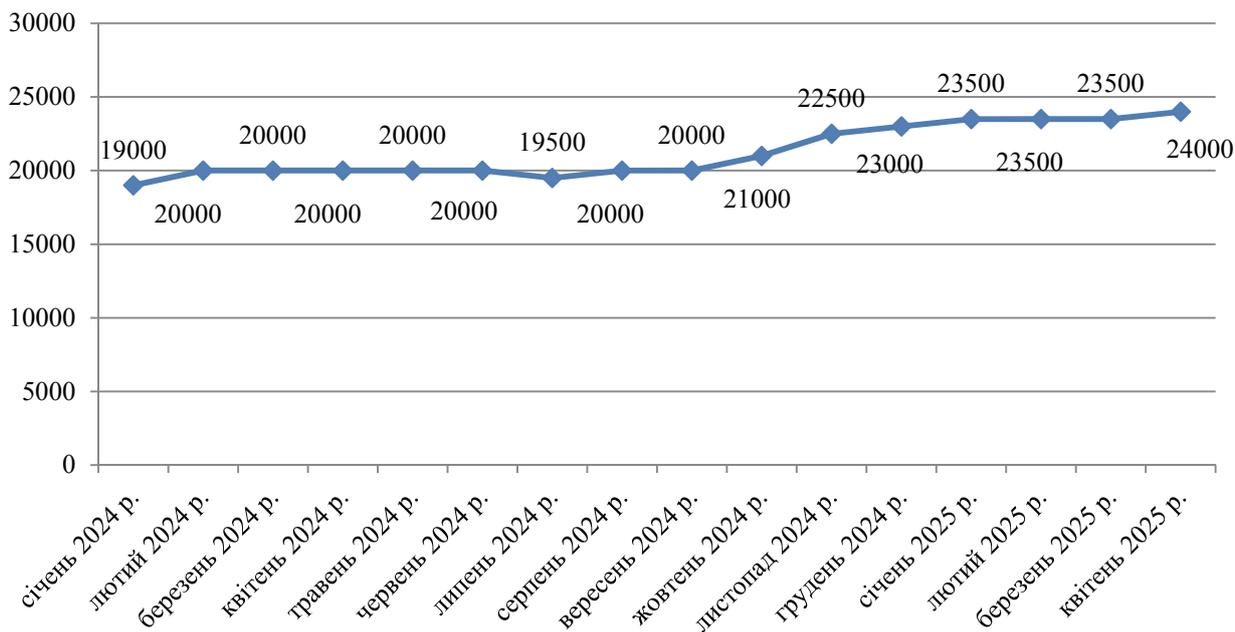

Рисунок 3 – Зміна середньої зарплатної плати за пошуковим запитом «бухгалтер» у м. Івано-Франківськ за січень 2024 р. по квітень 2025 р.

Джерело: сформовано авторами за [7]

Згідно з інформацією сайту «Фінансовий клуб», у лютому 2025 р. на ринку праці України спостерігалось подальше відновлення: кількість вакансій зростає на 4% порівняно з січнем, досягнувши 98 736 пропозицій [10]. Серед шукачів

роботи найбільше було бухгалтерів, що вказує на стабільний попит на фахівців цієї професії. Ці дані свідчать про стабільний попит на бухгалтерів в Україні, зокрема в Івано-Франківській області, де спостерігається підвищений попит на

кваліфікованих працівників з боку компаній, які забезпечують бухгалтерський супровід, податкове планування, аудит та фінансове консультування для малого й середнього бізнесу.

Тому створення сприятливих умов для підвищення рівня зайнятості молоді є важливим завданням і для КНУВС, який готує бакалаврів за ОПП «Облік і оподаткування». Студенти цієї програми отримують під час навчання необхідні знання, компетенції та практичні навички, які високо оцінюються роботодавцями, і про які йтиметься далі.

У цьому контексті варто підкреслити, що сучасний ринок праці для молодих спеціалістів економічних напрямів, зокрема для бакалаврів за ОПП «Облік і оподаткування», вимагає від них наявності двох типів навичок: *hard skills* і *soft skills*. Щодо *hard skills* можна відзначити наступне:

1. Постійний професійний розвиток бухгалтерів в Україні обумовлений не тільки необхідністю періодичного підтвердження кваліфікації та бажанням досягти кар'єрного росту, як це прийнято в розвинених країнах, але й регулярними змінами в законодавстві в сфері обліку та оподаткування.

2. Професійні знання вітчизняних бухгалтерів, як правило, мають комплексний характер і часто виходять за межі суто бухгалтерських чи податкових питань, включаючи юридичні та кадрові аспекти, а також обов'язки щодо організації діловодства, що на практиці можуть бути покладені на бухгалтерів.

3. Особливість володіння сучасними знаннями в сфері інформаційних технологій для вітчизняних бухгалтерів полягає в тому, що, по-перше, існують проблеми з оновленням спеціалізованого програмного забезпечення, що відстає від постійних змін законодавства, а також у необхідності надання специфічної інформації користувачам, яка не врахована розробниками програм. По-друге, це потреба в отриманні додаткових консультацій з широкого кола питань через Інтернет, зокрема на сайтах спеціалізованих видань та державних органів, що займаються відповідними питаннями.

Практика професійної діяльності в Україні суттєво впливає на розвиток та прояви *soft skills* (соціальних, інтелектуальних і вольових компетенцій) у бухгалтерів. Зазначимо деякі з основних факторів, що визначають ці навички, а саме:

1. Дотримання норм, визначених Кодексом етики професійних бухгалтерів, в Україні може бути ускладнене через поширену корупцію, недобросовісні практики ведення бізнесу та поведінку окремих представників державних органів.

2. Організація роботи та дисципліна у вітчизняних підприємствах часто відрізняються від міжнародних стандартів. Стиль ділового спілкування

бухгалтера з керівниками, колегами та іншими працівниками в організаціях України менш формалізований і не завжди чітко регламентований внутрішніми документами, що ускладнює виконання правомірних вимог бухгалтера в межах його професійних повноважень.

3. Сукупність вищезгаданих негативних чинників ускладнює умови виконання професійних обов'язків бухгалтером, збільшує обсяг роботи та вимагає від нього швидкої реакції й стійкості до стресів [11, с. 153].

У зв'язку із цим відмінною рисою ОПП «Облік і оподаткування» КНУВС є можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії підготовки майбутніх фахівців. Вона спрямована на забезпечення студентів ґрунтовними теоретичними знаннями та розвиток практичних навичок у сферах бухгалтерського обліку, оподаткування, аудиту й аналітики господарської діяльності підприємств. Особливу увагу приділено підготовці до здійснення обліково-аналітичного супроводу бізнесу, зокрема на умовах аутсорсингу.

Програма також орієнтована на формування сучасного фахівця, здатного ефективно здійснювати облік, аналіз, контроль та аудит фінансово-господарських процесів, а також оподаткування. Випускники матимуть глибоку теоретичну підготовку, володітимуть сучасними методами аналізу, вмітимуть застосовувати їх на практиці, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та ефективно оцінювати управлінські рішення в контексті функціонування підприємства.

До програми включено спеціалізовані тренінги, розроблені з урахуванням її тематичного спрямування та актуальних потреб ринку праці в галузі обліку та оподаткування, зокрема у контексті використання цифрових технологій. Після завершення програми здобувачі освіти можуть отримати сертифікати встановленого зразка, зокрема за курсами «Master: Бухгалтерія», що підвищить їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Висновки. Можна стверджувати, що ситуація на ринку праці для випускників бакалаврату за ОПП «Облік і оподаткування» виглядає досить перспективною. Під час навчання у КНУВС студенти здобувають навички, які є затребуваними як на поточному, так і на майбутньому ринку праці. Випускники освітньо-професійної програми мають можливість працювати фахівцями в галузі бухгалтерського обліку, контролю, аналізу, аудиту та оподаткування для підприємств різних видів економічної діяльності, форм власності та організаційно-правових форм. Крім того, вони можуть здійснювати незалежну професійну діяльність у сфері обліку та оподаткування, зокрема, на умовах аутсорсингу.

ОПП «Облік і оподаткування» КНУВС відповідає сучасним вимогам ринку праці, забезпечуючи підготовку фахівців у галузі обліку та оподаткування, які відповідають потребам як Івано-Франківської області, так і України в цілому. Результати останніх вступних кампаній на цю освітню програму підтверджують її високу актуальність і затребуваність серед роботодавців. Отже, ОПП «Облік і оподаткування» КНУВС відповідає вимогам сучасної економіки та ринку праці не лише в Україні, а й на міжнародному рівні. Особливістю навчального процесу є інтеграція сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик викладання, розроблених професорсько-

викладацьким складом університету. Програма реалізується з урахуванням інтересів стейкхолдерів, регіональних потреб та особливостей галузі.

Перспективами подальших досліджень є поглиблений аналіз ефективності реалізації освітньо-професійної програми ОПП «Облік і оподаткування» в контексті динамічних змін ринку праці та цифровізації економіки. Доцільним є дослідження результативності формування професійних компетентностей здобувачів освіти з урахуванням потреб роботодавців, зокрема підприємств малого і середнього бізнесу та підприємств, що надають обліково-аналітичні та консалтингові послуги.

Список використаних джерел:

1. Грішнова О. А. Людський, інтелектуальний і соціальний капітал України: сутність, взаємозв'язок, оцінка, напрями розвитку. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*. 2014. № 1. С. 34–42.
2. Колот А. М., Герасименко О. О. Новітні глобальні тенденції у сфері зайнятості і доходів та їх вплив на соціальну нерівність. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*. 2018. № 1. С. 6–33.
3. Людський розвиток в Україні. Інноваційні види зайнятості та перспективи їх розвитку: кол. монографія / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Ін-т демографії та соціал. дослідж. ім. М. В. Птухи НАН України, 2016. 328 с.
4. Чорна Н., Чорний Р. Ринок праці України: сучасні виклики. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 1. С. 64–73.
5. Штундер І.О. Ринок праці України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1453> (дата звернення: 15.04.2025).
6. Kuzmin T., Leshchuk H., Savkiv U., Sas L. Optimization of enterprise costs through outsourcing in accounting and taxation in the context of anti-crisis management. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpatian National University*. Vol. 11 No. 4 (2024). p. 51–58.
7. Work.ua. URL: <https://www.work.ua/jobs/by-category/> (дата звернення: 15.04.2025).
8. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2025).
9. Бухгалтер 911. Вакансії та зарплати: що відбувається на ринку праці України. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1085033.html> (дата звернення: 15.04.2025).
10. Фінансовий клуб. URL: <https://finclub.net/news/rynok-pratsi-v-ukraini-vidnovyvsia-na-93protsent-viddovoiennoho-rivnia.html> (дата звернення: 15.04.2025).
11. Король С., Клочко А. Hard та soft skills бухгалтера. Вісник КНТЕУ. 2020. № 3. С. 147–159.

References:

1. Hrishnova, O. A. (2014). Liudskiyi, intelektualnyi i sotsialnyi kapital Ukrainy: sutnist, vzaiemozviazok, otsinka, napriamy rozvytku [Human, intellectual and social capital of Ukraine: essence, interrelation, assessment, development directions]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka – Social and Labour Relations: Theory and Practice*, no. 1, pp. 34–42. (in Ukrainian)
2. Kolot, A. M., & Herasymenko, O. O. (2018). Novitni hlobalni tendentsii u sferi zainiatosti i dokhodiv ta yikh vplyv na sotsialnu nerivnist [Latest global trends in employment and income and their impact on social inequality]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka – Social and Labour Relations: Theory and Practice*, no. 1, pp. 6–33. (in Ukrainian)
3. Libanova, E. M. (Ed.). (2016). Liudskiyi rozvytok v Ukraini. Innovatsiini vydy zainiatosti ta perspektyvy yikh rozvytku [Human development in Ukraine. Innovative types of employment and prospects for their development]. Kyiv: Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the NAS of Ukraine. (in Ukrainian)
4. Chorna, N., & Chorni, R. (2020). Rynok pratsi Ukrainy: suchasni vyklyky [Labor market of Ukraine: current challenges]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesya Ukrainka East European National University*, no. 1, pp. 64–73. (in Ukrainian)
5. Shtunder, I. O. (2022). Rynok pratsi Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Labor market of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, issue 40. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1453> (in Ukrainian)
6. Kuzmin, T., Leshchuk, H., Savkiv, U., & Sas, L. (2024). Optimization of enterprise costs through outsourcing in accounting and taxation in the context of anti-crisis management. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, vol. 11, no. 4, pp. 51–58.
7. Work.ua. (n.d.). Vakansii za katehoriiami [Vacancies by categories]. Available at: <https://www.work.ua/jobs/by-category/> (in Ukrainian)
8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). Ofitsiyniy sait. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian)

9. Bukhhalter 911. (n.d.). Vakansii ta zarplaty: shcho vidbuvaietsia na rynku pratsi Ukrainy [Vacancies and salaries: what is happening in the Ukrainian labor market]. Available at: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1085033.html> (in Ukrainian)

10. Finansovyi klub. (n.d.). Rynok pratsi v Ukraini vidnovyvsia na 93% vid dovoiennoho rivnia [The labor market in Ukraine has recovered to 93% of the pre-war level]. Available at: <https://finclub.net/news/rynok-pratsi-v-ukraini-vidnovyvsia-na-93protsent-vid-dovoiennoho-rivnia.html> (in Ukrainian)

11. Korol, S., & Klochko, A. (2020). Hard ta soft skills bukhhaltera [Hard and soft skills of an accountant]. *Visnyk KNTEU – Herald of KNUTE*, no. 3, pp. 147–159. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 28.01.2026

Дата прийняття статті: 10.02.2026

Дата публікації статті: 25.02.2026